

Buka

Pregled

Zabeležen je delimičan napredak u oblasti zaštite od buke. Novi Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini je usvojen u oktobru 2021. godine. Evropska direktiva o buci 2002/49/EZ je u velikoj meri transponovana u Zakon. Potpuna usklađenost sa zakonodavstvom EU se očekuje nakon usvajanja pravilnika, koji će biti izrađeni u skladu s Direktivom 2015/996 (CNOSSOS-EU), u roku od godinu dana od dana usvajanja Zakona. Novim Zakonom planirano je ukupno sedam pravilnika. Do kraja marta 2022. godine nadležno ministarstvo je donelo jedino: Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava komunalni milicioner da bi mogao da vrši poslove merenja buke poreklom iz ugostiteljskih objekata.

Grad Beograd je usvojio Odluku o određivanju akustičkih zona na teritoriji grada Beograda i Odluku o načinu kontrole nivoa buke iz ugostiteljskih objekata na teritoriji grada Beograda. Finalizovana je Studija o uslovima koje moraju da ispunjavaju ugostiteljski objekti radi zaštite od buke. Objavljen je GIS činilaca životne sredine sa kartama akustičkih zona Beograda.

Grad Novi Sad sproveo je postupak javne nabavke za uslugu izrade strateških karata buke sa razvojem smart sistema za monitoring buke. Gradsko veće Grada Novog Sada je usvojilo Program praćenja nivoa buke u životnoj sredini na teritoriji Novog Sada za 2022., 2023. i 2024. godinu.

Ostale aglomeracije jedino sprovode redovne aktivnosti monitoringa buke u životnoj sredini.

Strateški i zakonodavni okvir

Novi Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini¹⁴⁰ je usvojen u oktobru 2021. godine. Evropska direktiva 2002/49/EZ o proceni i upravljanju bukom iz životne sredine je u velikoj meri transponovana u Zakon. Potpuna usklađenost sa zakonodavstvom EU se očekuje nakon usvajanja pravilnika, koji će biti izrađeni u skladu s Direktivom 2015/996 (CNOSSOS-EU), u roku od godinu dana od dana usvajanja Zakona. Novim Zakonom planirano je ukupno sedam pravilnika. Do kraja marta 2022. godine usvojen je jedino Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava komunalni milicioner da bi mogao da vrši poslove merenja buke poreklom iz ugostiteljskih objekata¹⁴¹, iako je Pregovaračkom pozicijom za Poglavlje 27 planirano potpuno sprovođenje Direktive 2002/49/EZ do kraja 2020.¹⁴² Do usvajanja novih podzakonskih akata na snazi će biti podzakonski akti usvojeni u skladu s prethodnim Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini¹⁴³.

Proširena je nadležnost ministarstva za poslove zaštite životne sredine, koje sada ima obavezu i davanja saglasnosti na akcione planove zaštite od buke. Promenjena je i nadležnost Agencije za zaštitu životne sredine, koja sada ima obavezu samo da vodi i ažurira bazu podataka monitoringa buke, da prikuplja i ažurira podatke iz strateških karata buke i akcionih planova, i da obezbeđuje njihovu dostupnost javnosti. Agencija je zadužena i za dostavljanje podataka iz strateških karata i akcionih planova Evropskoj komisiji.

Bitna izmena u novom Zakonu je da je obaveza izrade strateških karata buke za aglomeracije, kao i za glavne puteve, glavne železničke pruge i glavne aerodrome, prebačena sa Agencije za zaštitu životne sredine na jedinice lokalne

140 <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2021/96/5/reg/>

141 https://www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/2022-04/pravilnik_o_uslovima_koje_treba_da_ispunjava_komunalni_milicionar_da_bi_mogao_da_vrsi_poslove_merenja_buke_poreklom_iz_ugostiteljskih_objekata_-_sluzbeni_glasnik_rs_broj_132-21.pdf

142 Vlada Republike Srbije (2019): Pregovaračka pozicija Republike Srbije za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji za Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promene, dostupno na: https://www.mei.gov.rs/upload/documents/pristupni_pregovori/pregovaracke_pozicije/pg_pozicija_27.pdf

143 <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2009/36/10/reg/>

samouprave, odnosno na pravna lica koja upravljaju glavnim putevima, glavnim železničkim prugama i glavnim aerodromima, što znači da će oni morati da obezbede i finansiranje izrade ovih karata.

Zakonom je propisan rok za izradu strateških karata buke do 30. juna 2024. godine, a za izradu akcionih planova godinu dana nakon usvajanja karata. Međutim, potrebno je imati u vidu da je pre izrade strateških karata buke, jedinice lokalnih samouprava moraju uraditi akustičko zoniranje. Nakon usvajanja podzakonskih akata, Zakonom je predviđen rok od godinu dana za akustičko zoniranje. To praktično znači da bi akustičko zoniranje trebalo da bude gotovo krajem 2023. godine, a da aglomeracijama ostaje rok od malo više od šest meseci za izradu i usvajanje strateških karata buke.

U delu Zakona „Pojedinačni izvori buke“, posebno je definisana obaveza ugoštiteljskih objekata u kojima se emituje muzika ili izvodi zabavni program. Oni sada imaju obavezu da obezbede propisane uslove i mere zvučne zaštite. Takođe, bitna novina je da će kontrolu merenja nivoa buke vršiti komunalni milicioner uređajem za merenje buke. Jedinica lokalne samouprave dužna je da posebnim aktom bliže utvrди način kontrole buke.

Takođe, definisan je rok od najmanje 20 dana organizatorima javnih skupova za podnošenje Zahteva za definisanje mera zvučne zaštite jedinici lokalne samouprave.

Zakon jasno definiše obavezu subjekata zaštite životne sredine od buke (Republike Srbije, autonomne pokrajine i opštine, grada, odnosno Grada Beograda) da obezbede pristup informacijama i podacima iz strateških karata buke u životnoj sredini i iz akcionih planova.

Sprovodenje propisa

Od januara 2021. do kraja marta 2022. godine, na osnovu dostupnih podataka, zabeležen je delimičan napredak u ovoj oblasti. Grad Beograd je, na poslednjoj sednici Skupštine grada koja je održana u 2021. godini, usvojio Odluku o određivanju akustičkih zona na teritoriji grada Beograda¹⁴⁴, koja je stupila na snagu u januaru 2022. godine. Pored toga, grad je u januaru 2022. usvojio i Odluku o načinu kontrole nivoa buke iz ugostiteljskih objekata na teritoriji grada Beograda¹⁴⁵, čime su se stvorili uslovi za kontrolu buke iz ugostiteljskih objekata od strane komunalne milicije. Finalizovana je Studija o uslovima koje moraju da ispunjavaju ugostiteljski objekti radi zaštite od buke.¹⁴⁶ Grad Beograd je, u toku 2021. godine, uradio merenje buke na 35 mernih stanica u toku prolećnog¹⁴⁷ i jesenjeg¹⁴⁸ ciklusa merenja. Objavljen je GIS¹⁴⁹ činilaca životne sredine sa kartama akustičkih zona Beograda.¹⁵⁰

Grad Novi Sad je sproveo merenje nivoa buke u životnoj sredini na teritoriji grada, na osam mernih stanica.¹⁵¹ Sproveo je postupak javne nabavke za uslugu izrade strateških karata buke s razvojem smart sistema za monitoring buke.¹⁵² U trenutku pisanja ovog izveštaja, informacije o statusu izrade strateških karata buke nisu javno dostupne. Gradsко veće Grada Novog Sada je usvojilo

144 <http://www.sllistbeograd.rs/pdf/2022/02-2022.pdf#view=Fit&page=1>

145 <https://www.sllistbeograd.rs/pdf/2022/04-2022.pdf>

146 https://www.beograd.rs/images/file/de07e4fa78d319bb029e4877b7b2cdd_2287313610.doc

147 https://www.beograd.rs/images/file/a2ee682814cf3678d110d976106b9a7b_3176678212.rar

148 https://www.beograd.rs/images/file/ba9e3b89ce369a53af4498014b6fd702_4132397538.rar

149 GIS – Geografski informacioni sistem

150 <https://www.beograd.rs/cir/gradska-vlast/1792006-gis-cinilaca-zivotne-sredine-sa-kartama-akusticnih-zona-beograda/>

151 <https://environonovisad.rs/buka>

152 <https://www.nabavke.com/javne-nabavke-tenderi-srbija/izrada-strateskih-karata-buke-sa-razvojem-smart-sistema-za-monitoring-buke/gradska-uprava-za-zastitu-zivotne-sredine-grada-novog-sada/novi-sad/2244458>

Program praćenja nivoa buke u životnoj sredini na teritoriji Novog Sada za 2022., 2023. i 2024. godinu.¹⁵³

Ostale aglomeracije su sprovele samo aktivnosti merenja buke.

Na osnovu starog, a i novog Zakona, postoji obaveza jedinica lokalnih samouprava da dostavljaju izveštaje monitoringa buke Agenciji za zaštitu životne sredine. Međutim, u praksi veliki broj JLS to ne radi, što dovodi do onemogućavanja izračunavanja ukupnog indikatora buke kome su stanovnici Srbije izloženi. Zakonom nisu predviđene sankcije za odgovorno lice u JLS ukoliko ne dostavi Agenciji pomenute izveštaje.

Prema dostupnim podacima, za 2020. godinu, Agenciji za zaštitu životne sredine dostavljeni su podaci iz četiri aglomeracije, dok je samo 16 jedinica lokalnih samouprava dostavilo validne podatke.¹⁵⁴

¹⁵³ <https://environovisad.rs/laravel-filemanager/files/shares/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/Program%20pracenja%20nivoa%20buke%202022,23,24.pdf>

¹⁵⁴ Ministarstvo zaštite životne sredine, Agencija za zaštitu životne sredine (2021): Izveštaj o stanju životne sredine u Republici Srbiji za 2020. godinu, dostupno na: http://www.sepa.gov.rs/download/Izvestaj_2020.pdf

Finansiranje

U Programu korišćenja sredstava budžetskog fonda za zaštitu životne sredine grada Beograda za 2021. godinu¹⁵⁵, opredeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 23.933.000 RSD za sledeće projekte: Realizacija Programa merenja nivoa buke u životnoj sredini na teritoriji Beograda (470.000 RSD), Akustičko zoniranje Beograda (16.200.000 RSD), Istraživanje metoda indikativnih merenja nivoa buke u životnoj sredini u Beogradu (4.875.000 RSD) i Izrada studije o uslovima koji moraju ispunjavati ugostiteljski objekti radi zaštite od buke na teritoriji grada Beograda (2.388.000 RSD).

U Programu korišćenja sredstava budžetskog fonda za zaštitu životne sredine grada Novog Sada za 2021. godinu¹⁵⁶, opredeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 28.000.000 RSD za sledeće projekte: Praćenje nivoa buke u životnoj sredini na teritoriji grada Novog Sada (500.000 RSD) i Izrada strateških karata buke sa razvojem smart sistema za monitoring buke (27.500.000 RSD).

Ostale aglomeracije su opredelile jedino sredstva za monitoring buke (Niš¹⁵⁷, Subotica¹⁵⁸ i Kragujevac¹⁵⁹).

¹⁵⁵ <http://www.slistbeograd.rs/pdf/2021/02-2021.pdf#view=Fit&page=1>

¹⁵⁶ http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2021_02/NS_003_2021_002.htm

¹⁵⁷ http://www.gu.ni.rs/wp-content/uploads/2021_59-18.pdf

¹⁵⁸ http://www.subotica.rs/documents/pages/13855_3.pdf

¹⁵⁹ <https://www.kragujevac.rs/pruzmi/obrazlozenje-odluke-o-rebalansu-za-2021-godinu/?wpdmld=25619&refreesh=625fc5bd9847b1650443709>

Preporuke

Strateški i zakonodavni okvir

1. Usvojiti sva neophodna podzakonska akta, kako bi zakonodavni okvir bio usklađen s Direktivom 2002/49/EC.
2. Usvojiti sva neophodna podzakonska akta, kako bi zakonodavni okvir bio usklađen sa Direktivom 2015/996 (CNOSSOS-EU).

Sprovodenje propisa

3. Izvršiti akustičko zoniranje svih jedinica lokalne samouprave.
4. Uvesti 24-časovni kontinualni monitoring buke i učiniti podatke dostupnim kroz objedinjeni prikaz automatskog monitoringa buke.
5. Izraditi strateške karte buke za ostale četiri aglomeracije (Beograd, Novi Sad, Kragujevac i Subotica), kao i za Aerodrom „Nikola Tesla”, i za sve aglomeracije izraditi akcione planove.
6. Usvajanje lokalne odluke od strane organa JLS, kako bi komunalni milicioneri mogli vršiti poslove merenje buka poreklom iz ugostiteljskih objekata.
7. Raditi na obuci kadrova za oblast buke (naročito na lokalnom nivou).
8. Uvesti kontrolu JLS u sprovodenju monitoringa buke i dostavljanja rezultata monitoringa buke Agenciji za zaštitu životne sredine.
9. Uraditi procenu štetnih efekata buke na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

10. Kontrolisati organizatore javnih skupova, zabavnih i sportskih priredbi i drugih aktivnosti na otvorenom i u zatvorenom prostoru da li su u prijavi za održavanje javnih skupova i aktivnosti dostavili podatke o merama zaštite od buke ukoliko upotreba zvučnih i drugih uređaja može prekoračiti propisane granične vrednosti.

Finansiranje

11. Obezbediti sredstva za realizaciju planova (i obaveza) u oblasti buke.

BUKA

U 2020, **SAMO 20* OD UKUPNO 174 JEDINICA** lokalnih samouprava je dostavilo validne podatke o monitoringu buke Agenciji za zaštitu životne sredine.

* četiri aglomeracije i 16 JLS

* izvor: http://www.sepa.gov.rs/download/Izvestaj_2020.pdf

KOALICIJA 27